

УДК 340.12:17:004.8:341.1/8

DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2025.26.41>**Цуркан-Сайфуліна Ю.В.**

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри загальнотеоретичної юриспруденції
та прав людини,
заступник директора з наукової роботи
Чернівецький навчально-науковий юридичний інститут
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЕТИКА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ

Постановка проблеми. Інтенсивний розвиток технологій ШІ супроводжується появою нових етичних та правових викликів, які мають системний характер і виходять за межі технічного виміру, адже алгоритмізація процесів прийняття рішень, автоматизований контроль та застосування прогнозних моделей безпосередньо впливають на реалізацію прав людини, питання забезпечення справедливості, рівності та захисту приватності. У цьому контексті етичне осмислення функціонування ШІ постає як важливий елемент правового регулювання і суспільного розвитку. Зважаючи на глобальний характер цифрових технологій, особливого значення набуває співвідношення міжнародних і національних правових стандартів у сфері етики ШІ. Наявність універсальних принципів, закріплених у міжнародних документах (рекомендаціях ЮНЕСКО, керівних актах Європейського Союзу, ініціативах Ради Європи), потребує їх адаптації до національних правових систем. Для України ця проблематика є особливо актуальною в умовах євроінтеграційних процесів та необхідності поєднання міжнародних зобов'язань із внутрішнім правовим регулюванням. У зв'язку з цим дослідження етики штучного інтелекту крізь призму міжнародних та національних правових стандартів має не лише теоретичне, але й прикладне зна-

чення, оскільки сприяє формуванню цілісної системи правових механізмів забезпечення захисту прав людини у цифрову добу.

Мета статті полягає у дослідженні етики штучного інтелекту в контексті міжнародних та національних правових стандартів.

Виклад основного матеріалу. Взаємозв'язок етичних та правових стандартів є ключовим для розуміння відповідального використання ШІ. Оскільки етика включає в себе систему моральних принципів і цінностей, які формуються на основі суспільних норм та індивідуальних переконань, її сутність полягає у дослідженні моральних викликів і дилем, що виникають у процесі розробки та формуванні орієнтирів для відповідальної поведінки при застосуванні ШІ. Етичні норми функціонують як своєрідний «моральний компас», що дозволяє оцінювати діяльність в сфері використання ШІ навіть за відсутності формальних правових обмежень. Право, натомість, є формалізованою та імперативною системою норм, встановлених державою або міжнародними урядовими організаціями, адже воно зосереджене на регулюванні зовнішніх проявів поведінки та забезпечується механізмами правового примусу. Правові норми у сфері ШІ покликані закріплювати найбільш важливі етичні принципи, забезпечуючи їх обов'язковість, а також створювати

механізми захисту прав людини та встановлення відповідальності за неправомірне використання ШІ. Таким чином, етика є основою для формування права, адже саме моральні принципи служать фундаментом для розробки справедливого законодавства, в т.ч. в сфері використання ШІ. Однак, зважаючи на швидкий розвиток ШІ, право не завжди встигає адаптуватися до нових технологічних реалій, що створює «правовий вакуум», і в цих умовах етичні стандарти набувають особливої значущості, оскільки вони заповнюють правову прогалину, забезпечуючи моральну регуляцію у сферах, ще не охоплених законодавством.

В свою чергу, проблемні аспекти порушення прав людини та етичних стандартів при використанні ШІ можуть полягати у наступному: упередженість та алгоритмічна дискримінація може ґрунтуватися на тому, що алгоритми ШІ навчаються на величезних масивах даних, які містять історичну або соціальну упередженість, що може призвести до дискримінації за ознаками раси, статі, віку чи соціального статусу (наприклад, використання упереджених алгоритмів під час прийому на роботу, оцінки кредитоспроможності або в правоохоронній діяльності); порушення права на приватність та захист персональних даних, оскільки системи ШІ часто збирають і обробляють великі обсяги персональних даних, що створює ризик несанкціонованого доступу, витоку інформації та використання її в неправомірних цілях; відсутність підзвітності алгоритмів ШІ та чітких юридичних норм щодо відповідальності в цій сфері; маніпуляція та соціальний контроль, зокрема алгоритми ШІ можуть бути використані для маніпулювання думками і поведінкою людей, сприяти посиленню соціального контролю з боку держави або великих корпорацій та ін. Наприклад, використання системи Live Facial Recognition у Великобританії (технологія, яка використовує камери для сканування обличчя людей у реальному часі та порівнює їх із т. з. «списком спостереження» з метою розшуку

осіб, які підозрюються у вчиненні тяжких кримінальних правопорушень, становлять ризик для суспільства або визнані зниклими безвісти зниклими чи жертвами злочинних дій) піддається системній критиці з боку правозахисних організацій (Liberty, Big Brother Watch, Human Rights Watch та Runnymede Trust), науковців, експертів, політичних і громадських діячів та ін. Серед головних проблемних аспектів використання системи Live Facial Recognition виділяють: алгоритмічну упередженість, оскільки відмічають нижчу точність у розпізнаванні обличч жінок і осіб афро-карибського походження, що може призводити до помилкових «співпадінь» створюючи ризик, що поліцейські дії будуть несправедливо націлені на певні етнічні групи; технологія Live Facial Recognition сканує обличчя кожного, хто проходить повз камеру, що є масовим збором біометричних даних та перетворює громадські місця на простір тотального спостереження порушуючи право фізичних осіб на приватність; відсутність достатньої правової бази для використання Live Facial Recognition, що призводить до судового вирішення питання щодо законності її застосування та ін.

Ряд міжнародних організацій прийняли ключові документи що формують глобальний підхід до етики, довіри і надійності ШІ та містять норми, які виходять за рамки простої технологічної регуляції, зосереджуючись на філософсько-етичних засадах використання ШІ.

Серед таких документів слід відмітити наступні:

1. Рекомендація Організація економічного співробітництва та розвитку щодо штучного інтелекту (Recommendation of the Council on Artificial Intelligence) є основоположним міжнародним документом, який закладає етичні та правові основи для розвитку ШІ, підкреслює, що ШІ має слугувати добробуту людей та планети, сприяючи інклюзивному зростанню. Ключовим моментом Рекомендацій є акцент на надійності (trustworthiness) ШІ,

що досягається через п'ять взаємодоповнюючих принципів: інклюзивність, повага до прав людини, прозорість, надійність та підзвітність [1]. Зокрема, пн. 1.2. Рекомендацій визначає, що суб'єкти ШІ повинні поважати верховенство права, права людини, демократичні та людиноцентричні цінності протягом усього життєвого циклу системи ШІ. Це включає недискримінацію та рівність, свободу, гідність, автономію особистості, приватність та захист даних, різноманітність, чесність, соціальну справедливість, передбачає боротьбу з дезінформацією і фейковими новинами, поширюваними за допомогою ШІ, при цьому поважаючи свободу вираження поглядів та інші права і свободи, що захищені чинним міжнародним правом [1]. З цієї метою суб'єкти ШІ повинні впроваджувати механізми і запобіжники, такі як можливість застосування людського впливу та нагляду, включаючи усунення ризиків, що виникають внаслідок використання не за призначенням, навмисного зловживання або ненавмисного неправильного використання ШІ, у спосіб, що відповідає контексту та сучасному рівню розвитку технологій [1]. Документ також закликає уряди країн до інвестицій у дослідження ШІ та формування сприятливого екосистемного середовища, адаптації національного законодавства, підготовки ринку праці і розвитку міжнародної співпраці в сфері застосування ШІ [1].

2. Ініціатива IEEE з етичних міркувань у сфері штучного інтелекту та автономних систем (IEEE Global Initiative for Ethical Considerations in Artificial Intelligence and Autonomous Systems) розробила ключові принципи, що мають на меті забезпечити створення та використання ШІ на благо людства. Документ виділяє чотири основні принципи: 1) користь для людини (полягає в дотриманні прав людини та забезпеченні безпеки систем); 2) відповідальність (підзвітність виробників за дії ШІ); 3) прозорість (необхідна для розуміння того, як і чому система приймає рішення, що сприяє довірі

та підзвітності); 4) освіта та обізнаність (навчання суспільства щодо потенційних ризиків зловживання ШІ). Ці принципи є основою для розробки нових стандартів та регуляторних механізмів, які інтегрують етичні норми безпосередньо в процес створення технологій ШІ. Global Initiative for Ethical Considerations in Artificial Intelligence and Autonomous Systems містить зауваження, що такі документи, як Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Конвенція про права дитини, Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, Конвенція про права осіб з інвалідністю та Женевські конвенції, мають повною мірою враховуватися як окремими особами, так і компаніями, дослідницькими інститутами та урядами для відображення наступних міркувань: 1) системи ШІ/АС слід проєктувати та експлуатувати у спосіб, що поважає права людини, свободи, людську гідність та культурне різноманіття; 2) системи ШІ/АС повинні бути безпечними та захищеними протягом усього їхнього експлуатаційного терміну; 3) якщо система ШІ/АС завдає шкоди, завжди повинна бути можливість виявити першопричину (відстежуваність) цієї шкоди [2].

3. Рекомендація з етики штучного інтелекту від ЮНЕСКО (Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence) – це глобальний нормативний документ, що регулює етичні аспекти ШІ та закликає держави-члени ООН впровадити низку принципів і цінностей, які мають на меті забезпечити, що технології ШІ розробляються та використовуються на благо людства. Основні цінності (права людини, людська гідність, гендерна рівність, захист навколишнього середовища, а також соціальна справедливість) мають вбудовуватися в усі фази життєвого циклу ШІ, від проєкування до впровадження та виведення з експлуатації. Рекомендація наголошує на важливості нагляду людини за системами ШІ, що є ключовим для запобігання шкоди і відповідальності, закладає фундамент для форму-

вання етичного і відповідального глобального управління ШІ та слугує дорожньою картою для урядів, компаній, науковців і громадянського суспільства, допомагаючи їм спільно вирішувати виклики, що постають унаслідок швидкого розвитку ШІ. Так, у цьому документі містяться рекомендації державам-членам на добровільній основі застосовувати його положення шляхом вжиття відповідних правових заходів, відповідно до конституційної практики та керівних структур кожної держави, щоб надати чинності в межах їхніх юрисдикцій принципам та нормам цієї Рекомендації [3].

4. Рекомендації для надійного штучного інтелекту (*Ethics guidelines for trustworthy AI*) від Європейської комісії встановлюють три ключові принципи для систем штучного інтелекту – вони мають бути законними, етичними та технічно надійними. Документ деталізує ці принципи в семи основних вимогах, що охоплюють людський нагляд, безпеку, надійність та безпечність, конфіденційність і управління даними, прозорість, різноманітність, відсутність дискримінації, справедливість, добробут суспільства і навколишнього середовища, підзвітність. Для практичної реалізації цих вимог було розроблено інструмент ALTAI (*Assessment List for Trustworthy AI*), що є динамічним чек-листом для самооцінки, який допомагає розробникам і користувачам ШІ впроваджувати етичні норми у свої проекти. Таким чином, *Ethics guidelines for trustworthy AI* є рамкою, що перетворює абстрактні етичні принципи на конкретні, практичні кроки для створення ШІ, якому можна довіряти [4].

Слід зауважити, що на рівні ЄС окрім Рекомендації для надійного штучного інтелекту розроблено низку інших нормативно-правових актів, які регулюють використання інформаційних технологій, в т.ч. ШІ. Зокрема, до них відносяться: Закон про цифрові послуги, Закон про цифрові ринки, Закон про управління даними, відповідні Директиви Європейського парламенту, Біла книга штучного інтелекту

(*Commission White Paper on Artificial Intelligence*), Регламент Європейського парламенту про регулювання ШІ (далі – Регламент про регулювання ШІ) та ін., що містять приклади уніфікації юридичних правил у галузі ШІ. Так, Регламент про регулювання ШІ містить норми щодо наступних аспектів: системи управління ризиками усіх життєвих циклів ШІ, сертифікації особливих категорій ШІ, обмеження ШІ які потенційно можуть створювати ризики для державних інтересів та прав людини, створення спеціальних регуляторних пісочниць (інноваційний підхід, що дозволяє компаніям тестувати системи штучного інтелекту в умовах реального світу, але під наглядом регулюючих органів), складання Кодексу поведінки для суб'єктів ШІ, забезпечення принципу прозорості в процесі розробки і використання систем ШІ та ін. [5, с. 14].

Слід окремо зауважити, що неурядові організації відіграють надзвичайно важливу роль у формуванні етико-правових стандартів використання ШІ, заповнюючи прогалини, які часто виникають між «швидким технологічним розвитком» та «повільним законодавчим реагуванням» на виклики у цій сфері. На відміну від державних структур, неурядові організації можуть діяти більш гнучко та оперативно, проводячи незалежні дослідження, організовуючи публічні дискусії та лобіюючи інтереси громадянського суспільства. Вони допомагають формувати суспільний запит на відповідальний ШІ, викриваючи потенційні ризики в цій сфері, пропонуючи конкретні етичні принципи та виступаючи ключовими партнерами для урядів і міжнародних урядових організацій, що сприяє створенню збалансованих і орієнтованих на людину правових рамок використання ШІ. У підсумку, саме їхня діяльність значною мірою сприяє впровадженню принципів справедливості, прозорості та підзвітності використання ШІ, забезпечуючи, щоб технології служили добробуту всього суспільства. Наприклад, Вестмінстерська фундація за демократію

(Westminster Foundation for Democracy), як неурядова організація яка спрямовує свою діяльність на підтримку розвитку демократичних інституцій у світі, розробила Керівні принципи застосування штучного інтелекту в парламентах. Даний документ зосереджений на важливості відповідального впровадження ШІ у парламентську діяльність, що ґрунтується на принципах людиноцентризму, дотримання прав людини, верховенства права та забезпечення підзвітності, прозорості і безпеки систем ШІ. У документі підкреслюється, що парламенти повинні бути не лише користувачами ШІ, а й виступати активними учасниками у формуванні політики щодо ШІ, забезпечуючи нагляд та регулювання в цій сфері. Документ містить практичні рекомендації, які допоможуть парламентам створити відповідні стратегії і внутрішні політики, що дозволять ефективно використовувати ШІ для покращення своєї роботи, одночасно мінімізуючи ризики для демократії [6].

Окремого значення в сфері формування стандартів використання ШІ набуває вплив Міжнародної асоціації етики та доброчесності штучного інтелекту (AI Ethics and Integrity International Association, AIEI), оскільки вона як неприбуткова організація просуває стандарти ШІ та розвиває глобальну спільноту для обміну знаннями, розробки політик у сфері ШІ і відзначення досягнень у цій галузі [7]. Асоціація створює незалежні форуми та робочі групи для розробки етичних кодексів, найкращих практик і стандартів, що допомагають формувати відповідальне ставлення до ШІ. Її робота має прямий вплив на державні інституції та бізнес, надаючи рекомендації, що можуть бути інтегровані в національні законодавства і корпоративну політику, що сприяє гармонізації етико-правових підходів використання ШІ на міжнародному рівні з урахуванням глобальних цінностей справедливості, прозорості та людської гідності. Зокрема, Національна асоціація адвокатів України AIEI підписали меморандум, щоб співпрацювати у формуванні глобальних

етичних стандартів для ШІ, залучаючи українських адвокатів до цього процесу, а також допомагаючи їм отримати необхідні знання для відповідального використання ШІ у своїй професійній діяльності [8].

Слід констатувати, що сучасний правовий простір України у сфері регулювання ШІ перебуває на етапі становлення та характеризується відсутністю єдиного уніфікованого законодавчого акта, натомість державна політика реалізується через ухвалення стратегічних і концептуальних документів, спрямованих на формування базових орієнтирів розвитку цієї галузі. Ключовим орієнтиром в цій сфері є Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні, яка має на меті «визначення пріоритетних напрямів і основних завдань розвитку технологій штучного інтелекту для задоволення прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, побудови конкурентоспроможної національної економіки, вдосконалення системи публічного управління» [9]. Реалізація Концепції охоплює сім основних напрямів – освіта та професійне навчання, наука, економіка, кібербезпека і інформаційна безпека, оборона, публічне управління, правове регулювання і етика, а також правосуддя. Зокрема, у Концепції визначено, що «основним завданням державної політики у сфері правового регулювання галузі штучного інтелекту є забезпечення захисту прав та свобод учасників відносин у галузі штучного інтелекту, розроблення та використання технологій штучного інтелекту з дотриманням етичних стандартів» [9]. Для реалізації цього завдання, необхідно: 1) імплементувати норми та етичні стандарти, закріплені в рекомендаціях Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) та Ради Європи, у національне законодавство України; 2) гармонізувати українське законодавство з європейськими керівними принципами щодо розробки та використання технологій ШІ; 3) визначити етичні та правові межі застосування ШІ для надання професійної правничої допомоги; 4) забезпечити взає-

модію національних технічних комітетів із міжнародними організаціями стандартизації, зокрема ISO/IEC JTC 1/SC 42, для спільної розробки стандартів у галузі ШІ; 5) створити Етичний кодекс ШІ за участю широкого кола зацікавлених сторін; 6) опрацювати питання щодо необхідності законодавчого врегулювання суспільних відносин у сфері розвитку штучного інтелекту.

Також, слід зауважити, що Україна долучилася до глобальних ініціатив у сфері етики та безпеки штучного інтелекту, серед яких варто відзначити підписання Блетчлійської декларації (Bletchley Declaration), що підкреслює прагнення України інтегруватися в міжнародну систему координації та співробітництва, а також засвідчує орієнтацію на етичні принципи відповідального розвитку технологій, в т.ч. і ШІ. На основі використання Bottom-Up підходу (способу організації процесів, коли розвиток, прийняття рішень або формування системи відбувається на основі ініціативи, досвіду та практики на нижчих рівнях, а вже потім поширюється на вищі рівні управління чи загальні стандарти) Міністерство цифрової трансформації України розробило Дорожню картку з регулювання штучного інтелекту в Україні серед реалізації цілей якої можна відмітити зокрема і «захист прав людини від ризиків розробки та використання систем з ШІ та створенні і підтримання культури спів- та саморегулювання ШІ в Україні» [10]. Таким чином, правове регулювання штучного інтелекту в Україні нині залишається фрагментарним і стратегічно орієнтованим, а його подальший розвиток безпосередньо пов'язаний із гармонізацією національного законодавства з міжнародними та європейськими стандартами, що дозволить сформувати сучасну, відповідальну й ефективну нормативну базу для розвитку технологій ШІ та етики його використання.

Отже, враховуючи зауважене вище, етика штучного інтелекту – це комплекс філософсько-прикладних принципів, спрямованих на забезпечення гуманного, справедливого, про-

зорого та підзвітного функціонування систем ШІ.

Сутність поняття етики штучного інтелекту розкривається через аналіз його ключових ознак:

1. Відповідальність у використанні ШІ, що полягає не лише у встановленні правової відповідальності, але й формування культури моральної підзвітності у розробників, операторів та користувачів ШІ.

2. Прозорість (explainability) у використанні ШІ, яка означає необхідність зробити алгоритми ШІ зрозумілими для людини, оскільки рішення, ухвалені алгоритмами, часто є неочевидними, а етичний підхід вимагає розробки методів, що дозволяють пояснити, як і чому система прийняла те чи інше рішення.

3. Справедливість та недискримінація, оскільки етика ШІ має на меті протидіяти алгоритмічній упередженості, яка виникає внаслідок навчання систем на нерепрезентативних або історично упереджених даних. Забезпечення справедливості вимагає систематичної перевірки алгоритмів на предмет відсутності дискримінації за ознаками статі, раси, етнічної приналежності або соціального статусу та інших дискримінаційних ознак.

4. Конфіденційність та захист даних у використанні ШІ, відображає необхідність гарантувати право на приватне життя в умовах масового збору та аналізу персональних даних, оскільки етичні принципи вимагають мінімізації обсягів зібраних даних, забезпечення їхньої безпеки та використання лише за наявності чітко визначених цілей.

5. Безпека та надійність у використанні ШІ особливо в критично важливих сферах, повинні бути розроблені з урахуванням найвищих стандартів безпеки, щоб унеможливити збої, які можуть призвести до людських жертв або масштабних збитків для суспільства і держави.

Висновки. Етика штучного інтелекту є не лише теоретичним концептом, а й прагматичним інструментом для цілеспрямованої роз-

будови суспільства, в якому технології будуть слугувати людству. Її функціональне призначення виходить за межі суто філософських роздумів, оскільки вона забезпечує конкретні механізми для мінімізації ризиків і максимізації соціальних благ, що генеруються ШІ. Етичні принципи, такі як прозорість, відповідальність і справедливість, трансформуються з абстрактних ідеалів у практичні вимоги, які можуть бути інтегровані в процес розробки та впровадження технологій, що включає в себе створення етичних кодексів для розробників, впровадження аудиту алгоритмів ШІ на предмет упередженості, а також розробку інтер-

фейсів, які дозволяють користувачам розуміти логіку прийняття рішень ШІ. Замість того, щоб сприймати ШІ як некеровану силу, етика надає змогу формувати його розвиток у відповідності до гуманістичних цінностей, адже вона слугує інструментом для подолання ризиків, пов'язаних з упередженістю алгоритмів, порушенням приватності та потенційною дискримінацією. Отже, етика ШІ стає фундаментальною основою для створення такого технологічного майбутнього, яке не лише сприятиме економічному та науковому прогресу, а й підтримуватиме принципи рівності, гідності та благополуччя всіх членів суспільства.

Анотація

В статті проаналізовано етику штучного інтелекту (далі – ШІ) в контексті міжнародних і національних правових стандартів. Розглянуто взаємозв'язок етичних та правових норм, де етика слугує «моральним компасом», що забезпечує відповідальну поведінку в сфері ШІ навіть за відсутності формальних правових обмежень, а право закріплює найбільш важливі етичні принципи, забезпечуючи їх обов'язковість. Здійснено опис основних проблемних аспектів, що виникають при використанні ШІ (алгоритмічної упередженості, дискримінації, порушення права на приватність та захист персональних даних, відсутність підзвітності алгоритмів ШІ, маніпуляція і соціальний контроль та ін.). Досліджено внесок міжнародних організацій у формування глобальних етичних і правових стандартів для ШІ та проаналізовано ключові документи, які формують підхід до етики ШІ на основі таких принципів, як людиноцентризм, повага до прав людини, прозорість, надійність, підзвітність, безпека та недискримінація. Також розглянуто роль неурядових організацій діяльність яких сприяє формуванню суспільного запиту на відповідальний ШІ, розробці етичних кодексів і наданню рекомендацій в цій сфері, що можуть бути інтегровані в національні законодавства. Визначено стан правового регулювання ШІ в Україні, який перебуває на етапі становлення, а державна політика реалізується через ухвалення стратегічних документів, спрямованих на формування базових орієнтирів використання ШІ. Проаналізовано ключові завдання державної політики у сфері правового регулювання ШІ, що передбачають імплементацію міжнародних норм, гармонізацію українського законодавства з європейськими керівними принципами, визначення етичних та правових меж використання ШІ, а також розробку Етичного кодексу ШІ. Узагальнено, що етика ШІ – це комплекс філософсько-прикладних принципів, які забезпечують гуманне, справедливе, прозоре та підзвітне функціонування ШІ. Розкрито сутність поняття етики ШІ через аналіз її ключових ознак. Узагальнено, що етика ШІ є не лише теоретичним концептом, а й прагматичним інструментом для побудови суспільства, в якому технології служать людству, а етичні принципи стають практичними вимогами, які можуть бути інтегровані в процес розробки і впровадження ШІ, що дозволяє долати ризики в цій сфері.

Ключові слова: етика, право, штучний інтелект, регулювання, принципи, стандарти, відповідальність, прозорість, недискримінація, конфіденційність.

- A3%D0%A7%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A2%D0%A3_compressed.pdf (дата звернення: 14.07.2025)
6. Керівні принципи застосування штучного інтелекту в парламентах. Вестмінстерська фундація за демократію. URL: <https://www.wfd.org/sites/default/files/2025-04/wfd-ai-guidelines-for-parliaments-2024-ukrainian.pdf> (дата звернення: 12.07.2025)
  7. United for a Better AI Future. URL: <https://ai-ei.org/> (дата звернення: 17.07.2025)
  8. Українські адвокати долучаються до формування стандартів етики ШІ. Національна асоціація адвокатів України. URL: <https://unba.org.ua/news/10426-ukrains-ki-advokati-doluchayut-sya-do-formuvannya-standartiv-etiki-shi.html> (дата звернення: 17.07.2025)
  9. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020р. № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 11.07.2025)
  10. Дорожня картка з регулювання штучного інтелекту в Україні: Міністерство цифрової трансформації України. URL: https://cms.thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/community/docs/%D0%94%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D1%8F_%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0_%D0%B7_%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%83%D0%BB%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%A8%D0%86_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96_compressed.pdf (дата звернення: 17.07.2025)

Дата надходження статті: 12.08.2025

Дата прийняття статті: 18.08.2025

Опубліковано: 29.09.2025